

tijdens de excursie), koevinkjes (zo'n 30 exemplaren), zwartspriet- en grote dikkopjes, boomblauwtje, gehakkelde aurelia, atalanta (waaronder een rups), dagpauwoog, citroenvlinder en klein en geaderd witje. Ook het landkaartje werd in aantal gezien (zo'n 30 exemplaren). Tot slot is het de moeite waard om de waarneming van een aantal exemplaren van het oranje zanddoogje even apart te noemen. Dit is een soort die nou niet direct te verwachten is in een laagveengebied als de Lindevallei.

De volgende macro-nachtvlinders werden gezien, naast de reeds genoemde soorten: glad beertje (*Eilema griseola*), schildstipspanner (*Idaea biselata*), bosspanner (*Scopula immutata*), gerande spanner (*Lomaspilis marginata*), bruine grijsbandspanner (*Cabera exanthemata*), gewone bandspanner (*Epirrhoe alternata*), hennepnetelspanner (*Perizoma alchemillata*), bruine snuituil (*Hypena proboscidalis*), gewone stofuil (*Hoplodrina octogenaria*) en stippelsnuituil (*Macrochilo cribrumalis*).

Naast de "grote nachtvlinders" werden er ook diverse micro's waargenomen: *Eucosma cana*, *Argyroplote lacunana*, *Gypsonoma dealbana*, *Acleris emargana*, *Epiblema scutulana*, *Argyresthia brockeella*, *Stathmopoda pedella*, *Cataclysta lemnata* (kroosvlindertje), *Elophila nymphaeata* (waterleliemotje), *Agriphila straminella* en *Phlyctaenia coronata*. Van de stippelmot *Yponomeuta rorrella* werden poppen gevonden in een spinsel in een wilgenstruik. Hessel Hoornveld jr. fotografeerde een exemplaar van *Anacamptis* spec. Of het om *A. blattariella* of *A. populella* gaat is vanaf foto niet te zien.

Kees Boele joeg uit een zwarte els een kleine vlinder op die hij ving en later determineerde als *Bohemannia quadrimaculella*, een soort die maar weinig wordt gezien in Nederland, maar al wel uit de Lindevallei bekend was.

Ondanks de zeer matige weersomstandigheden toch een geslaagde excursie met een aantal exemplaren van de grote weerschijnvlinder als doelsoort. Dat er onder deze omstandigheden toch drie vlinders gezien zijn, geeft wel aan dat de soort ongetwijfeld nog een goede populatie zal hebben in de Lindevallei. En hopelijk blijft dat zo!

Na afloop van de middagexcursie werd nog even getwijfeld aan het wel of niet door laten gaan van de avondexcursie. Aan het begin van de avond werd het helder en koud, waarna besloten werd de avondexcursie af te gelasten. Volgende keer beter!

Verslag excursie Fochtelooërveen 16 juli 2011 Siep Sinnema

Ondanks onheilspellende beelden op de buienradar konden we bij de werkschuur van Natuurmonumenten bij het Fochtelooërveen om twee uur 's middags toch 14 enthousiaste excursiedeelnemers begroeten en aan het eind van de excursie bleek zelfs een vijftiende deelnemer zich in het veen te hebben begeven. De temperatuur was goed, rond de 20 graden en het zonnetje kwam er zwakjes door. Nog voor de

excursie was begonnen zagen de eerste deelnemers al een kraanvogel redelijk dichtbij overkomen; het lijkt erop dat er weer een broedpaar bezig is na het mislukken van de eerste drie nesten door droogte en de onrust bij de grote brand in het veen. Judith had voor ons de nodige vergunningen geregeld zodat we het veen in konden op plaatsen, waar dat normaal niet is toegestaan. De eerste meters in het hoogveen tegenover de werkschuur waren veelbelovend: we zagen veel dagvlinders, in totaal 15 soorten, waaronder bijzondere soorten zoals de bruine vuurvlinder en de eikenpage. Vooral het koevinkje en het bruin zanddoogje waren talrijk, naar schatting hebben van beide soorten zo'n 100 exemplaren gezien. Door het minder gunstige weer hebben we geen heideblauwtjes waargenomen, terwijl die hier wel waren te verwachten en enkele dagen voor de excursie ook waren gezien. Uiteraard werden ook de nodige nachtvlinders opgejaagd. Wat de macro-nachtvlinders betreft werden 9 soorten spanners, 7 soorten uilen en 2 soorten beren waargenomen. Na het hoogveen werd een kruidenrijke berm aan de kant van het Kleinveen bezocht. Leuke waarnemingen waren hier een aantal vedermotten: *Pterophorus pentadactyla* (van de winde), *Platyptilia gonodactyla* (van klein hoefblad) en *Oxyptilus chrysodactylus* (van havikskruid). Ook in die kruidenrijke berm werden veel soorten waargenomen, waarbij Jannie probeerde uit de vele luidop geroepen vlindernamen een lijstje samen te stellen. Toen een van de deelnemers luid: lieveling! riep, keken alle dames hoopvol op, maar het bleek te gaan om een spanner, *Timandra comae*, die in het Nederlands lieveling heet en die door Jannie moest worden genoteerd. Naast de vlinders werden ook andere leuke waarnemingen gedaan. Zo ontdekte Judith de wespenspin of tijgerspin met zijn aparte web en later ook een adder. Niet iedereen heeft die adder overigens kunnen zien. Helaas zagen we geen grote vos of kleine vos tijdens de excursie, maar dat werd ruimschoots goedge maakt door een echte vos, die voor ons het fietspad overstak. Ook hier waren er maar een paar deelnemers die het beest zagen oversteken en deze gelukkigen zagen helaas geen kans hem in het vlindernet te vangen om hem aan de anderen te laten zien. Het ging zo snel, dat zelfs een foto ontbreekt. Verder werden 5 libellensoorten genoteerd, namelijk de koraaljuffer, de watersnuffel, de variabele waterjuffer, de gewone pantserjuffer en de blauwe glazenmaker.

Om drie uur begon de lucht te betrekken en de eerste druppels gingen vallen. De buienradar van Abel werd geraadpleegd, maar hoe het scherm ook werd gedraaid, vergroot of verkleind, een grote blauwe vlek kwam onontkoombaar op ons af. Na nog een snelle blik vanaf het uitkijkpunt op het Kleinveen werd besloten de werkschuur maar weer op te zoeken en zo kwam rond vier uur een vroegtijdig einde aan deze excursie. Overigens had Hoornveld sr. nog een verrassing voor ons in petto: er werd door zijn vrouw een rups van een eenstaartje (misschien *binaria*?) uit zijn kraag getoverd; Hessel jr. zal proberen de rups op te kweken. De nachtextcursie kon uiteraard door het verslechterende weer geen doorgang vinden.

Waargenomen soorten macro-vlinders tijdens de excursie:

dagvlinders	uilen
Klein geaderd witje	Rivula sericialis (Stro-uiltje)
Groot koolwitje	Deltote bankiana (Zilverstreep)
Atalanta	Deltote deceptorica (Bonte marmeruil)
Dagpauwoog	Mythimna impura (Stompvleugelgrasuil)
Landkaartje	Noctua pronuba (Huismoeder)
Boomblauwtje	Autographa gamma (Gamma-uil)
Eikenpage	Macrochilo cribrumalis (Stippelsnuituil)
Kleine vuurvinder	
Bruine vuurvinder	Beren
Koevinkje	Eilema complana (Streepkokerbeertje)
Bont zandoogje	Eilema griseola (Glad beertje)
Oranje zandoogje	
Bruin zandoogje	
Groot dikkopje	
Zwartspruit dikkopje	

Spanners	
Cabera pusaria (Witte grijsbandspanner)	Ematurga atomaria (Gewone heispanner)
Cabera exanthemata (bruine grijsbandspanner)	Perizoma alchemillata (Hennepnetelspanner)
Epirrhoe alternata (Gewone bandspanner)	Idaea emarginata (Geblokte stipspanner)
Ectropis crepuscularia (gewone spikkelspanner)	Hydrelia flammeolaria (Geel spannertje)
Timandra comae (Lievelling)	

Verslag excursie Appelscha 20 augustus Siep Sinnema

Zoals zo vaak deze zomer was zaterdag 13 augustus een sombere dag: koud, winderig en er werd regen verwacht. Omdat we niet weer een excursie halverwege de middag wilden afbreken en een nachtvlinderavond er helemaal niet in zat, besloten we deze excursie een week uit te stellen. Een goed besluit, want hoewel de regen die dag meeviel, waren de omstandigheden om vlinders te zien ronduit slecht. We waren zeer benieuwd hoeveel mensen een week later zich zouden